

Ryssbygymnasiets plan

mot diskriminering & kränkande behandling

Läsåret 2025/2026

Innehåll

Verksamhetsform som omfattas av planen.....	3
Ansvarig för planen	3
Ryssbygymnasiets vision	3
Skolans värdegrund.....	3
Inledning	4
Målsättning.....	4
Lagar	4
Definitioner i lagen	4
Inflytande och delaktighet.....	5
Elevernas delaktighet.....	5
Vårdnadshavarnas delaktighet.....	5
Personalens delaktighet	6
Förankring av planen	6
Utvärdering av 2024/25 års plan mot diskriminering och kränkande behandling.....	6
Arbetet med 2025/26 års plan mot diskriminering och kränkande behandling	8
Steg 1: Undersök.....	8
Steg 2: Analysera	8
Steg 3: Åtgärda.....	9
Steg 4: Följa upp och utvärdera	9

Verksamhetsform som omfattas av planen

Gymnasieskola med elevboende

Ansvarig för planen

Rektor Ann Gustavsson Goddijn

Ryssbygymnasiets vision

Elever på skolan ska känna frihet i att uttrycka tankar och åsikter fritt inom ramen för skolans regelverk. På Ryssbygymnasiet strävar vi efter att samtliga elever ska känna sig välkomna och kunna vara sig själva oavsett vem man är, vad man tycker, tror på eller hur man ser ut.

Miljön på skolan ska vara sådan att det är tillåtet att både lyckas och misslyckas.

Eleverna på skolan ska fostras och ges den kunskapen som behövs för att de ska kunna göra goda val som främjar ett fortsatt gott liv.

Planen gäller från

2025-08-01

Planen gäller till

2026-07-31

Skolans värdegrund

Undervisningen ska syfta till att utveckla elevens fulla möjligheter och respekt för mänskliga rättigheter (Barnkonventionen, artikel 29). Skolans värdegrund är ett övergripande uppdrag som ska genomsyra All verksamhet. Värdegrunden ska omsättas och praktiseras i vardagens alla pågående läroprocesser och aktiviteter. Att i sitt arbete utgå från värdegrunden betyder att i mötet med andra utveckla ett förhållningssätt som bygger på grundläggande demokratiska värderingar. Genom sitt sätt att agera påverkar man hur andra agerar och därmed hur verksamheten fungerar.

Elever ska ges kunskaper och värderingar som möjliggör ett aktivt samhällsdeltagande och möjligheten att påverka sina livsvillkor. Elevers rättigheter ska tillvaratas och deras demokratiska kompetens samt förmåga att kommunicera ska utvecklas.

Alla elever ska ges samma möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Olikheter ska ses som en tillgång. En väsentlig del av skolans värdegrundsarbete innebär att synliggöra normer och ifrågasätta de sociala normer som inte främjar samhörighet. Motsättningar ska bemötas och åtgärdas för att sedan användas och lära av.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Inledning

Målet är att alla elever ska nå goda kunskapsresultat, samt att de ska känna trivsel och trygghet i skolan och på skolans elevboende. Ryssbygymnasiet ska vara en skola där alla, både elever och personal, ska känna trygghet och mötas med respekt och hänsyn. Våld, hot, diskriminering eller kränkande behandling ska inte förekomma. Alla elever och personal ska arbeta efter vår gemensamt formulerade värdegrund och alla ska bidra till att skapa ett gott arbetsklimat.

Skolan har ordningsregler som under läsåret 2024/25 har reviderats men arbetet med att uppdatera, tydliggöra och förankra dessa kommer att fortsätta under läsåret 2025/26, samt att det fortsatt ska ske samverkan mellan skola/fritidsverksamhet och elevboende, elev och vårdnadshavare, med tydliga ansvarsområden. Personalen på skolan ska ingripa direkt vid hot, våld, diskriminering eller kränkande behandling. Då ordningsregler inte följs finns tydliga handlingsplaner samt påföljder. Den personal som får kännedom om diskriminering eller annan kränkande behandling ansvarar för att rektorn informeras om det inträffade.

Skolans specialpedagog (samt vid behov annan EHT-personal) handleder och informerar personalen om funktionsvariationer vid läsårets början, samt vid behov. Detta för att öka förståelsen och belysa ansvaret för att anpassa undervisningen. Personalen ska arbeta aktivt med att främja medvetandet hos elever om klasskamrater som har funktionsvariation. Observera att samtycke kan komma att behövas.

Målsättning

- Ingen på skolan ska utsättas för någon form av diskriminering eller kränkande behandling.
- All personal ska aktivt förhindra **alla** former av diskriminering och kränkning.
- Alla elever ska aktivt motverka **alla** former av diskriminering och kränkande behandling.
- Om diskriminering eller kränkande behandling äger rum ska åtgärderna enligt handlingsplanen vidtas omgående så att diskrimineringen eller den kränkande behandlingen upphör och inte upprepas.
- Personal och elever ska arbeta med att främja och förebygga likabehandling och att motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.
- Personalen ska arbeta medvetet för ett öppet förhållningssätt gentemot eleverna.
- Personalen ska vara förebilder för eleverna, föregå med gott exempel och vara måna om att inte överföra fördomar till eleverna.

Lagar

Lagen "Förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever" (2006:67) trädde i kraft den 1 april 2006. Genom denna lag har barn och elever i all verksamhet som omfattas av *Skollagen* (1985:1100) fått ett stärkt skydd mot olika former av kränkningar.

Definitioner i lagen

Diskriminering och annan kränkande behandling är de begrepp som används i barn- och elevskyddslagen. Begreppet mobbning används inte – detta begrepp ingår i termen annan kränkande behandling.

Med direkt diskriminering avses när en person missgynnas på grund av någon av diskrimineringsgrunderna – **kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder**.

Indirekt diskriminering innebär att en tillsynes neutral regel/bestämmelse tillämpas så att den i praktiken får en diskriminerande/missgynnande effekt.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna eller är av sexuell natur. Trakasserier är diskriminering och kan ta sig uttryck i fysiskt, verbalt eller icke verbalt uppförande, beteende eller bemötande. Handlingarna eller bemötandet ska innebära missgynnande i form av skada eller obehag som kränker den enskildes värdighet för att anses vara trakasserier. Det ska även vara fråga om märkbara och tydliga kränkningar.

Det är eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskad eller kränkande.

Exempel på trakasserier är nedsättande kommentarer, nedsvärtning, förlöjligande, förnedrande uppförande, osynliggörande eller utfrysning på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Annan kränkande behandling är samma sorts uppträdande som utgör trakasserier men med den skillnaden att kopplingen till diskrimineringsgrunderna saknas.

Inflytande och delaktighet

Elevernas delaktighet

Vid höstterminens start presenteras skolans värdegrund för elever. Detta görs i både muntlig och skriftlig form. Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns tillgänglig för alla på skolans hemsida.

Skolans heltidsmentorer informerar i årskurs 1 och 2 om de sju diskrimineringsgrunderna, samt Skollagens kap.6 *”Åtgärder mot kränkande behandling”*. Vid dessa tillfällen presenteras även skolans övriga rutiner gällande likabehandling och kränkningar. Rektorn informerar i årskurs 3.

Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling presenteras senast vecka 44 för eleverna i klasserna. Innan detta ska planen presenteras för Elevkåren och de får komma med synpunkter och förslag på hur vi kan jobba vidare med den.

Under året är eleverna delaktiga i arbetet med de främjande insatserna och de förebyggande åtgärderna via:

- Diskussioner under lektionstid
- Inriktningsråd
- Mentorstid
- Elevkårsmöten
- Elevskyddsombud
- Elevenkäter

Vårdnadshavarnas delaktighet

Ansvarig personal diskuterar och belyser planen med vårdnadshavare på föräldramöten och vid utvecklingssamtalen i årskurs 1. Vårdnadshavarna ska kontinuerligt informeras om skolans främjande och förebyggande arbete via hemsida och sociala medier. Vårdnadshavare uppmuntras till att när som helst under läsåret lämna synpunkter och förslag kring skolans likabehandlingsarbete.

Personalens delaktighet

Enligt Skollagen (SFS 2010:800) ska lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

All personal på skolan ska vara delaktiga i utformandet av skolans värdegrund och arbeta aktivt för att denna efterföljs. Under april månad ska läsårets plan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas i grupper.

Utvärderingen görs utifrån DO (Diskrimineringsombudsmannen) Aktiva åtgärder - en checklista för skolreglerad verksamhet, som förordar processen: undersök, analysera, åtgärda och följ upp och utvärdera.

Vid denna gruppdiskussion ska även följande punkt avhandlas:

- Vilka insatser har du gjort under föregående läsår för att främja och förebygga likabehandling?

Ansvarig personal/arbetsgrupp uppdaterar skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling utifrån gruppdiskussionernas resultat. Den uppdaterade planen presenteras på personalens APT i början av höstterminen samt vid elevkårsmöte.

Förankring av planen

Eleverna tar del av den utarbetade planen mot diskriminering och kränkande behandling och arbetet kring denna under hela läsåret. Detta sker genom klassråd och elevkårsmöten. Elevkåren har en punkt på dagordningen två gånger per termin för att hålla arbetet med planen aktuell. Elevdemokraticoachen ansvarar för detta.

Personalen på skolan ska kontinuerligt diskutera och följa upp värdegrundsarbetet, detta sker minst 1 ggr per termin. Skolans rektor ansvarar.

Vårdnadshavare tar del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling vid föräldramöten, via skolans hemsida och via skolans sociala medier. Vid utvecklingssamtalen ska skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling vara en del i samtalet. Till hjälp har heltidsmentor eller klassföreståndare "Värderingshjulet" (se bilaga).

Utvärdering av 2024/25 års plan mot diskriminering och kränkande behandling

Utifrån Trygghetsenkäten 2024/2025 kan vi konstatera att den positiva trenden med att eleverna är tryggare fortsätter och det tror vi bland annat beror på de nya boendena, som gör att eleverna kan dra sig tillbaka och återhämta sig efter dagens slut. Sedan jobbar EHT mycket med ärenden som rör kränkningar och konflikter i klasserna och när rektorn och heltidsmentorerna jobbade med analysen kunde de "identifiera" de flesta som kände sig utsatta för kränkningar och skolan har arbetat med dessa ärenden. Vi har också några gånger under läsåret genomfört schemabrytande aktiviteter där eleverna får umgås med elever från andra klasser. Men skolan har också under tidigare år jobbat aktivt med de områden som eleverna identifierade som otrygga t.ex. när det gällde matsalen och regler för vapeninnehav.

Det som har försämrats under läsåret 2024/25 är att fler elever har fått utstå negativa kommentarer som är kopplade till hudfärg eller ursprung.

- Vi har fortsatt våra introdagar med åk 1, för att ensamma elever på skolan ska lära känna varandra, personalen och lokalerna. Under den första veckan har vi förstärkt bemanningen på kvällarna med lärare som ansvarar för aktiviteterna och under den andra veckan går lärare runt och träffar de boende. Efter en vecka har vi en profildag där de nya årskurs 1 eleverna får lära känna övriga elever på sin profil. Sedan några år tillbaka har vi efter elevernas önskemål en temadag i september där eleverna får bekanta sig med de olika utbildningarna och samtidigt få träffa varandra.

Som en del av samhörigheten har skolan både kurser och kvällsaktiviteter som riktar sig antingen mot profilerna, en speciell årskurs eller alla årskurser. Skolan erbjuder individuella val där både årskurs 2 och 3 kan delta och vid några enstaka tillfällen är dessa på kvällstid som kurserna choklad och konfektyr och matematik 2a medan andra kvällskurser är fortsättningskurser riktade mot en årskurs som historia1a2 och samhällskunskap 1a2. Vi har även studiefokus för de som behöver läxhjälp eller bara lugn för att plugga. Jaktutbildningen anordnar fritidsjakt för sina elever i åk 2 och 3 när det är jakttid och de erbjuder även jägarexamen för de elever som är intresserade och under julborden arbetar RL eleverna över klassgränserna för att motverka åldersdiskriminering och främja samhörigheten bland eleverna. För att öka samhörigheten bland naturbrukstjejerna har vi under läsåret arbetat med tjejgruppen och bl.a. haft pizzakväll.

Även fritidsaktiviteterna på kvällstid är ett tillfälle att umgås över klassgränserna. I och med att det nya boendet saknar gemensamhetsutrymmen har @lantis blivit en samlingspunkt. Övriga aktiviteter som skapar samhörighet bland eleverna är t.ex. Luciafirande och julpyssel.

Vi har dessutom profilkläder som också ger en samhörighet mellan skolans elever.

- Både personal och elever är goda förebilder.
- Vi identifierar de grupper/klasser och elever som vi behöver jobba extra med t.ex. social stöttning, social interaktion och språkbruket eller konflikter. När vi identifierat detta sätter vi igång att arbeta med det. Här är arbetet i EHM och EHT centralt.
- Boendet med enkelrum är bra för de elever som behöver vila efter en skoldag. Det passar även de som har olika dygnsrytm. Det kan vara en pussel i välmåendet, att dra sig undan.
- Skolans krisgrupp har fortsatt sitt arbete med att utarbeta rutiner vid kriser.
- Vi upplever även att tystnadskulturen förbättras rent allmänt.
- Vi har i en tidigare årsplan tagit upp att det finns stereotypa normer i form av "machokultur". Kultur, normer och attityder är många gånger kopplade till framtida yrkesroller. Detta är något vi fortsätter att jobba vidare med, både externt t.ex. på programråden men även i utbildningen.
- Skolans plan mot sexuella trakasserier presenteras för personal och elever under läsåret.

- Fortsätta arbeta med att ge eleverna information hur de kan förbättra sina levnadsvanor t.ex. under hälsosamtalet med skolsköterskan.

Arbetet med 2025/26 års plan mot diskriminering och kränkande behandling

Steg 1: Undersök

Vilka risker finns för diskriminering, repressalier och andra hinder för lika rättigheter och möjligheter i vår verksamhet?

Vilka är de rådande normerna och attityderna och hur kommer de till uttryck i vår verksamhet?

Varje år genomför skolan en trygghetsenkät och vår allmänna bild av läsåret 2024/25 är att elevernas trygghet fortsätter att öka. Vi tror att det beror på att EHT har full fokus på de ärenden som rör kränkningar och konflikter i klasserna/gruppen och tillsammans med eleverna jobbar de med att lösa dessa. Men det finns vissa negativa attityder kvar framför allt när det gäller etnicitet, vilket visar att tryggheten inte är jämlikt fördelad och att detta område behöver särskild uppmärksamhet framåt. Traditionellt finns det på skolan en intolerans mellan de olika programmen. En intolerans som ärvts av äldre elever, vänner och familjemedlemmar som tidigare gått på skolan. Men vi upplever att intoleransen fortsätter att minska och vi identifierar följande orsaker till detta:

Våra nya boende saknar gemensamhetsutrymmen och då blir @lantis en samlingspunkt och fritidspersonalen har jobbat mycket med olika typer av fritidsaktiviteter.

Vi har fortsatt vårt arbete med att skapa en vi-känsla på skolan med lära-känna övningar, profildagar, temadagar och värdegrundsdag och fritidsaktiviteter på @lantis

Tidigare har personalen upplevt att det råder en tystnadskultur bland eleverna, där de inte vill eller vågar berätta för vuxna när det har hänt något, men detta har minskat i omfattning.

Personalen har även tidigare identifierat att det råder en negativ "pluggkultur" och en negativ syn på främst de teoretiska studierna. Vi upplever att det varit en förbättring här, att det varit tillåtet att vara duktig.

Vi har tidigare haft en bristande tolerans mot olikheter. Detta märks främst i en tuff "jargong" och ett nedsättande språkbruk gällande kön, etnicitet, sexuell läggning och könsidentitet/könsuttryck. Detta är områden som skolan har jobbat med under läsåret och vi har märkt en tydlig förbättring inom alla områden utom etnicitet, där här vi istället konstaterat en försämring. Detta gäller oavsett vilken etnicitet eleven har.

Steg 2: Analysera

Analysera orsakerna till de risker eller hinder som har upptäckts i verksamheten.

- Tidsbrist. Brist på tid att arbeta med:
- Machokultur
- Negativt språkbruk
- Oklarhet vem som ansvarar för vilken åtgärd
- Bygga relationer och förtroende.

Steg 3: Åtgärda

Utifrån elevernas och personalens identifierade problemråden. Dessa åtgärder behöver antingen genomföras eller fortsätta genomföras i verksamheten.

Arbetet med värdegrunden ska både i undervisningen och på boendet och fritiden. Men det ska även vara ett arbete som sker både på individ, klass och skolnivå. Förutom att fortsätta med de insatser vi redan gör ska vi utveckla följande under läsåret 2025/26.

Samhörighet

- Fortsätta jobba med vi-känslan eftersom vi ännu inte nått fram till känslan av en "gemensam skola".

Stärka det positiva

- Utveckla positiv förstärkning vid bra handlingar och ord t.ex. "veckans goda gärning".
- Vid behov använda oss av "dilemman", för att diskutera problematiska situationer.

Klassrumsfrågor

- Gemensam syn bland elever och personal på hur det ska fungera i klassrummet.
- Fortsätta att tillsammans med elevkåren revidera våra ordningsregler
- Att skolans alla lärare använder sig av gemensamma samtalsregler.

Jämställdhet

- Vi behöver tydliggöra skolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling för våra APL-handledare.

Lokaler och omgivning

- Få bort ofoget med att det är ligger/kastat snus i lokalerna.

Hälsa

- Fortsätta främja goda levnadsvanor med kost och motion.
- Fortsätta arbeta med att minska rökning och snusning bland eleverna.
- Vi fortsätter att arbeta med ANDTS.
-

Steg 4: Följa upp och utvärdera

Personalen utvärderar läsårets plan mot diskriminering och kränkande behandling under april månad samt identifierar behov för nästkommande läsår. Utvärderingen sker enligt skolans rutin. Förslag på förändringar lämnas till ansvarig arbetsgrupp som uppdaterar planen. Främjande och förebyggande åtgärder som utförs på skolan under läsåret ska i nära anslutning utvärderas av eleverna och ansvarig personal. Ansvarig för utvärderingen är den/de som utfört åtgärden. Utvärderingen ska återkopplas till rektor och skolans elevhälsoteam.